

Deze bekeringsgeschiedenis van Christ Nijp (geboren: 28-11-1881), de vader van Tijmen Marten (Timen) Nijp, is een kopie van een serie scheurkalenderblaadjes die rond 1920 in omloop was, waarvan dan meestal aan tafel na het bijbellezen 1 blaadje voorgelezen werd, voor iedere dag 1. De alinea's komen overeen met de tekst op 1 scheurkalenderblaadje.

De namen in deze geschiedenis zijn gefingeerd.

- *vrouw Stienstra - werkelijke naam: Sijke Nijp-de Vries (geboren: 20-6-1852), de vrouw van Yde Nijp (geboren: 12-12-1847)*
- *dochter Frederika - werkelijke naam: Willemke Nijp (geboren: 15-10-1875), die in het verhaal trouwde met Folkert Glasstra - werkelijke naam: Jan Roest uit Echtenerbrug.*
- *zoon Harm - werkelijke naam: Christ Nijp (trouwde met Trijntje Bakker). Kinderen:*
 - *Sybren - werkelijke naam: Yde Nijp (geboren: 17-10-1908)*
 - *Lieske - werkelijke naam: Trijntje (Tine) Nijp (geboren: 4-1-1907)*
- *evangelist Ruitinga - werkelijke naam Anton de Jager uit Dinxperlo.*

(Tijmen Marten (Timen) Nijp komt zelf niet in deze geschiedenis voor.)

In Gods liefdearmen.

I. Onder moeders vleugelen.

Vriendelijk kleurden de laatste stralen der ondergaande zon de kleine vensters van vrouw Stienstra's huisje. Het was een prachtige dag geweest, zoals de late herfst ons dien geven kan. Kleine Harmen was zoeven binnengeropen. Den ganschen dag had hij buiten gespeeld. Nu werd het langzamerhand bedtijd. Achter in den goed onderhouden tuin verrichtte een flink meisje van omstreeks zestien jaar nog enkele bezigheden. Haar welverzorgd uiterlijk nam ieder voor haar in. Reeds eenige jaren was Frederika moeders rechterhand geweest. Maar spoedig zou ze de ouderlijke woning verlaten. Als ze daaraan dacht, kwamen de tranen haar in de ogen. Moeder merkte daar nooit iets van. Die had al genoeg verdriet, meende Frederika. Een jaar geleden was haar vader gestorven. Kort was hij maar ziek geweest en toen was de slag gevallen. Moeder, Frederika en de kleine Harmen waren alléén overgebleven! Alles wat de dochter maar had kunnen bedenken, om moeders leed te verzachten, had ze voor haar gedaan. Wat zou ze gaarne altijd thuis zijn gebleven! Doch de harde eisch van het dagelijks bestaan liet zich niet afwijzen. Ze zou naar de stad gaan, om daar te gaan verdienen. Gelukkig lag de stad niet ver af van het landelijke plekje, waar ze elk pad en iederen heester kende en waar ze altijd zou willen blijven. En ze had zich dan ook voorgenomen véél, héél veel, thuis te komen. Voor moeder en voor Harmen, van wien ze toch ook zoo véél hield!

Harmen, ja die trok haar toch ook zoo aan! Die kleine, vroolijke snaak, die moeder zoo vaak door zijn kinderlijk gebabbel opbeurde. Over vader praatte de kleine niet meer, of het moest wezen, als moeder er over begon, dan kon hij zulke aardige dingen zeggen. Opeens dacht Frederika eraan, dat de kleine vent binnen op haar zat te wachten. Het was vaste gewoonte, dat ze vóór bedtijd met hem speelde. Dat was altijd een heerlijk kwartiertje! Als ze zoo stoeiden en kraaiend van pret over den grond rolden, of ezeltje speelden, dan vergat ook moeder een oogenblik haar groote leed! Snel ging het meisje naar binnen, waar Harmen al op haar wachtte. En het was, of de oudere zuster zich dézen keer nog meer gaf dan andere avonden. Zeker, omdat ze gepeinsd had over haar aanstaand vertrek. Ach, spoedig zou ook dat gezellige speelkwartiertje tot het verleden behooren! "Naar bed, Harmen",

zei moeder. En Harmen gehoorzaamde. Dat had moeder haar kinderen geleerd. Frederika bracht haar broertje naar boven, waar hij niet ver van zijn zuster af, op den zolder sliep. Even moest Harmen zijn avondgebedje opzeggen, en toen werd hij goeden nacht gekust. Wat een geluk hadden die twee! Zouden ze nog een veel gróóter geluk kunnen deelachtig worden, dan ze nu zoo samen bij moeder smaakten? Nóg gróóter?

Ja, Frederika zou wel altijd hebben willen blijven in haar gezellige dorpje, waar alles haar zoo aantrok. Met een zekeren tegenzin dacht zij zelfs aan de stad, en toch zou het verblijf daar onder Gods voorzienige leiding voor haar tot een eeuwigen zegen worden. Vrouw Stienstra was een goede en zorgzame moeder, maar wat ze zelf niet bezat, kon ze aan haar kinderen niet mededeelen. Eeuwigheidslucht ademden dezen in hun vriendelijk tehuis niet in. Wel was vrouw Stienstra niet wat men noemt *ongodsdienstig*. Integendeel, ze stelde zelfs prijs op uiterlijken godsdienst. Maar van het lied der genade Gods in Christus kende ze geen enkel woord. Dat zouden haar kinderen, buiten moeder om leeren zingen, al zou God die beiden daartoe ook langs zeer verschillende wegen voeren. Voor de dochter brak die tijd spoedig aan. De stad, waar ze met tegenzin naar toe trok, zou haar "Pniël" worden. Daar bracht God haar in aanraking met een met een kring van besliste belijders van den Christus Gods, en uit hun mond hoorde de onwetende jonge dochter het eerst over den verloren toestand, waarin de mensch verkeert. Ze werd bepaald bij het vergankelijke van haar bestaan en bij den ernst der eeuwigheid. En toen ze daar het volle, rijke Evangelie hoorde prediken door een doortrekkend Evangelist, ging het volle licht in haar ziel op. Gelukkig meisje!

Harmen bleef alleen bij moeder, waar hem niets ontbrak. Als de vogeltjes, die op de dunste twijgjes zich nog zingend wiegen, zoo leefde de gezonde knaap zijn onbezorgd kinderleven. Het was een gewichtige dag voor vrouw Stienstra, toen de deur van de oude dorpsschool zich ook voor haar Harmen opende en met grond mochten de burens aan elkaar vragen, voor wie, toen de deur zich weer sloot, het oogenblik wel het moeilijkst was, voor de moeder of voor haar kind. De mensch went zich aan alles en zoo leerde vrouw Stienstra ook alléén zijn tijdens de schooluren. Die uren waren voor haar een voorbereiding voor de jaren, dat Harmen voor goed weg zou zijn. Eerst uit het huis en toen uit het dorp. De loffelijk ontslagen scholier zocht zijn weg langs de schooldeur naar de lage deur van de bakkerij, waar hij als leerjongen werd aangenomen en het bakkersvak leeren moest. Natuurlijk was hij ook daar maar kort. Want als het goed was, moest hij toch "naar stad". Eerst naar de stad, waar Frederika enkele jaren gediend had, maar die ze verwisseld had voor de groote hoofdstad der provincie, waarheen ook Harmens hart heentrok. Want daar moest het toch wel prettig wezen! En zoo trok dan Harmen, de bakkersleerling, en later de gaarne geziene bakkersknecht, van den enen patroon naar den anderen, en van het eene dorp naar het andere, totdat we hem als een twintigjarigen jonkman terugvinden op een welvarend dorp niet ver van de hoofdstad, waarheen zijn hart hem trok.

II. Onder de roode vaan.

"Dijkstra, vanavond is er vergadering; denk je ook te komen?" "Vergadering, vergadering, altijd weer vergadering! Als het avond is, voel ik mijn beenen. Ik heb dan meer lust, om achter de kachel mijn pijpje te rooken, dan een half uur te loopen, om de vergadering bij te wonen en dan half in den nacht thuis te komen. Neen, Stienstra, ik ben nu eenmaal niet zoo'n volbloed als jij. Knappen jullie het zaakje maar zonder mij op. Zonder mij loopt het ook wel." "Als we er allemaal zoo over dachten, dan

zou alles in het honderd lopen, en wat zou er van onze idealen terecht komen? Wij werken hier aan de "Coöperatie Excelcior" en we moeten onze zaak hóóg houden. Excelcior - hóóger op! Denk aan den strijd, dien we te voeren hebben, Dijkstra!" sprak Harmen Stienstra vurig. En het was, of hij een deel van de welsprekendheid had ontvangen van den hoogvereerden leider van de partij, waarbij hij behoorde. "Hóóger, hóóger!" bromde Dijkstra, die de vijf kruisjes achterden rug had. "Idealen te bezitten is wel mooi, maar met zijn lichaam moet een mensch toch ook rekening houden. En daarom, ik weet het niet, of ik vanavond wel kom. Is er wat bijzonders?" "Op tijd rekening houden met zijn lichaam", antwoordde Harmen gevat, " zeker, dat is goed. Maar niet te véél! En wat er vanavond te doen is? Er is bestuursverkiezing, want er is een vacante plaats". "Die wordt dan vanavond bezet door Harmen Stienstra", besloot Dijkstra lachend.

Diezelfde avond was het vergadering van de afdeling X. van den "Bond van Arbeiders in Chocolate- en Suikerwerken". Over de opkomst viel niet te klagen. Ja, er was nog wel vuur bij deze mannen, nog wel geestdrift voor wat zij hun verheven ideaal achtten, ijver voor den heiligen strijd tegen het spook, genaamd kapitaal, en tegen zoo vele andere vermeende misstanden in de maatschappij. Hun dagtaak was weer volbracht en nu werden de avonduren blijde geofferd!

Dijkstra was toch gekomen. "Er is vanavond Bestuursverkiezing", zoo had hij tegen zijn vrouw gezegd, "en om je de waarheid te zeggen, ik wil er Harmen Stienstra wel in hebben. Dat is een overtuigend S.D.A.P. er. Daar schuilt een propagandist in dien kerel. Hij kan behoorlijk zijn woordje doen en heeft ijver voor de zaak. Je had hem vanmorgen eens moeten hooren. 't Leek wel, of hij een meetingrede hield." Vrouw Dijkstra antwoordde niet. Ze trok zich niets van die dingen aan. Op 1 Mei liep ze ook niet mee in den stoet; geen denken aan! Harmen Stienstra liet voor niets ter wereld zoo'n vergadering gaan. Hij had zijn vrouw lief, en graag had hij nog wat gespeeld met zijn kindertjes, een lief dochttertje en een flink jongetje, maar toen het tijd was om te gaan, had hij zich gehaast, om weg te komen. Lachend had hij nog eens omgekeken. Hij was zelfs nog even teruggekeerd, om zijn vrouw een kus te geven, maar toen was hij ook vertrokken. Harmen blaakte van ijver voor de goede zaak! Als iemand recht had op het vertrouwen zijner medeleden, dan was het Harmen Stienstra en dat vertrouwen werd duidelijk in de stemming voor een bestuurslid afgespiegeld. Dijkstra keek triomfantelijk in de richting van den gekozene. Had hij het niet geprofeteerd, dat het zóó gaan zou, en was hij niet in hoofdzaak dezen avond daarvoor gekomen? Stienstra was verrast geworden door den uitslag der stemming. Lust voor het vervullen van een bestuursfunctie had hij zeker, maar hij twijfelde, of hij bekwaamheid bezat. Met enkele wélgekozen woorden nam hij de uitnodiging zich aan de Bestuurstafel te plaatsen aan, met het voornemen zich nóg meer te geven voor de vereeniging en de maatschappelijke en politieke vraagstukken, die zij in haar program schreef. *Propagandist* zou hij zijn! Thuis zou hij zijn jonge vrouw er warm voor maken. Want die moest mede strijden, wel hoofdzakelijk door zich op te offeren: door thuis te blijven, als *hij* warm pleitte voor de dingen, die hem heilig waren. - Hij was overtuigd, dat hij op den rechten weg was! Wie kon er aan twijfelen? Allen moesten gewonnen worden; niet één mocht achterblijven. En Stienstra zou zich daarvoor geven- gehéél! En toch had Harmen toen den blinddoek voor. Dat zou hij later weten. En met droefheid zou hij eens terugdenken aan dezen tijd, waarin hij rekening hield met alles, behalve met wat werkelijk waarde had voor tijd en eeuwigheid. *God zou in zijn leven komen!* Maar Harmen had er geen flauw begrip van, hoe dat zou geschieden!

't Was wel een wonderlijke combinatie; een kinderbijbel en socialistische propaganda en toch werd ze in Stienstra's woning aanschouwd. Dat was zóó gekomen: Harmens schoonzuster had een

kinderbijbel gezonden. Met welk doel, dat wist noch Stienstra, noch zijn vrouw, trouwens ze vroegen er ook niet naar. Maar beiden hadden ze er al in gelezen en de lezing had hen zelfs geboeid. Die veel gesmade Bijbel was toch nog zoo kwaad niet. Die bevatte zelfs treffende geschiedenissen. Van Mozes b.v., die voor zijn verdrukke broeders opkwam. Eeuwen geleden was er dus ook al onrecht. Toen waren er ook al mannen, die met vlammend schrift in hun vaandel schreven: "Ten strijde voor de verdrukten". - Van *rijken*, die in hun weelde baadden en niet omkeken naar den arme, die aan de poort in zweren nederlag. - Van *onrecht*, door Pilatus begaan aan den Rechtvaardige, waardoor Hij, die allen weldeed, tenslotte toch nog aan een kruis sterven moest. Martelaars voor het heilig recht had dus ook de oude tijd opgeleverd! - Die Bijbel kon Stienstra nuttig zijn met het oog op zijn propaganda. Allereerst door hem thuis te lezen. Met zijn vrouw natuurlijk, dan had die er ook nog wat aan. Maar dan ook op zijn tocht in de verschillende huizen en familiën. Hij zou het bewijzen, dat de Bijbel aan hùn zijde stond. De Bijbel verafschuwde ook het onrecht. Waarschuwde ook de rijkards en beschermde de armen, de vertrapten. Die Bijbel zou Harmens *handboek* worden. O, hoe weinig vermoedde deze vurige propagandist, dat die zelfde Bijbel hem eenmaal *veroordeelen* zou!

Veroordeelen? Was Harmen Stienstra een veroordeelenswaardig mensch, meer misschien nog dan menig ander? Als iemand deze vraag zou hebben gedaan aan Harmen zelf, toen hij met brandenden ijver aan anderen arbeidde, opdat door gemeenschappelijke inspanning toch eenmaal de zoo begeerde *heilstaat* zou aanbreken, dan zou hij verbaasd hebben opgezien. Hij zou geweest hebben op zijn gezin, zijn werk, zijn optreden. Was daarop *iets* te zeggen? Natuurlijk, *volmaakt* was hij niet. Maar wie was dat wel? Wààr was volmaaktheid? Hij twijfelde soms sterk, of die wel met de verwezenlijking zijner politieke idealen ooit komen zou! Hij vond zich overigens niet *beter*, maar ook niet *slechter* dan velen in zijn oog voortreffelijken. Neen, Harmen Stienstra was in eigen oog geen veroordeelenswaardig mensch. Zijn vrouw had geen klachten, allerminst! Zijn kinderen hingen aan hun vader; zijn makkers roemden hem een eerlijken; rondborstigen kerel; ieder gaf hij het zijne; aan allen wat hun toekwam. Wat zou men meer van Harmen Stienstra kunnen verwachten, als men tenminste niet het onmogelijke vergde? Maar deze in eigen en in anderer oog beste man hield geen rekening met "de zonde". Wel met de zonden, en dan nog het meest met die van anderen, maar op de uitgangen van het eigen hart gaf hij geen acht. Hij kende Gods heiligheid niet. Het zou voor een mensch wel onmogelijk zijn geweest, Harmen Stienstra te overtuigen van zijn zondigen toestand. En daarom zou God *zonder een mensch* dat doen!

III. De eerste stralen van den komenden dag.

't Was een stille dag voor Harmen Stienstra, nu Dijkstra wegens familieaangelegenheden een paar dagen verlof gekregen had. Harmen hield van aanspraak; hij voelde veel voor gezelligheid. De jongens waren ook weg, en nu inspecteerde Harmen den meelzolder eens. Hij had graag alles in orde. Leege meelzakken lagen gewoonlijk in denzelfden hoek op elkaar. Eerst werden ze uitgehangen om goed te drogen en dan uitgeslagen. Ze konden op die manier het langst mee. Harmen hield er van zijn werk te behartigen. 't Was wel voor de Coöperatie, maar hij werkte toch, alsof het voor hem zelf was. Zoo hoorde het, vond hij, en hij had daarin volkomen gelijk. Geen wonder dat hij heel goed aangeschreven stond bij zijn chefs. Als anderen, met wie hij te doen had en over wie hij gesteld was, naar een ander beginsel handelden en zich van het werk af maakten, dan was Harmen allesbehalve gemakkelijk. Want dan kon hij er duchtig op afgaan, en ja, dan ontzag hij zich zelfs niet, zijn standjes kracht bij te zetten door het misbruiken van Gods naam. Trouwens, vloeken was iets, waar hij

blijkbaar geen erg meer in had, want hij deed het ook wel bij andere gelegenheden. Het was bij Harmen zeker zoo geworden, dat hij het zelf niet meer hoorde. Doch als hij uit den band sprong, dan vloekte hij zoo vreeselijk, dat zijn kameraads ervan onder den indruk kwamen. Vandaag was het heel stil. Geen stroospiertje lag Harmen in den weg. Hij had nu alleen maar met zichzelf te doen.

Op den ruimen voorraadzolder, waar Harmen Stienstra een en ander controleerde, was het meer dan warm. 's Morgens was het al merkbaar geweest, bij het opladen van de zware zakken koren. Doch in den namiddag werd het op den heeten zolder bijna onhoudbaar. Onwillekeurig wendde Harmen zich naar de groote openstaande deur. Hij veegde zich het zweet van het voorhoofd, en keek eens naar den Westelijken hemel, waar de zon over enkele uren waarschijnlijk als een donkerroode bol zou wegzinken. Nu was die hemel nog strak; geen wolkje viel er te bespeuren, en toch vertrouwde Harmen het weer niet. Hij vond, dat er "werking" in de lucht was! Allerlei gedachten gingen hem door het hoofd. Wat was hij allang geleden uit zijn kleine geboorteplaats vertrokken. Daar had hij zijn blijde, onbekommerde jeugd genoten, Levendig stond hem nu voor de aandacht, hoe Frederika voor het huis met hem bloemen zaaide, en vooral hoe ze met hem stoeide en ravotte, eer hij naar bed moest. Ja die goeie Frederika was nu ook al reeds lang getrouwd. Die had zelf al weer kinderen. Lang had hij ze niet gezien! Harmen Stienstra schrok van zichzelf, want toch niet om te peinzen stond hij daar op den meelzolder. Hij was onwillekeurig ernstig gestemd door zijn jeugdherinneringen. Maar er viel nog allerlei te regelen. Enkele kisten moesten nog worden verplaatst, en al was het vanmiddag dan ook meer dan warm, daarom kon toch het werk niet blijven liggen! En met een opgeruimd: "Kom jongen, aan 't werk!" pakte Harmen een groote kist op.

Kleine oorzaken hebben menigmaal groote gevolgen. Bij het verzetten van de laatste kist drong onder den nagel van Harmens rechterduim een groote splinter, hetgeen een hevige pijn veroorzaakte. De arme man stampvoette van pijn en tegelijkertijd stootte hij zulk een geweldigen vloek uit, dat Harmen er zelf van ontstelde. Zóó had hij nog nooit tevoren God gevloekt! Doch nu dacht Stienstra niet alleen aan dezen vloek, maar het was, of de te voren uitgesproken vloeken als een leger op hem afkwamen. Hij voelde zich overweldigd! Voor het eerst dacht Harmen bewust aan *God*. God had hij gevloekt, menigmaal en op de vreeselijkste wijze. Als er aanleiding was of niet. Dien God, die nu opeens in Zijn onmogelijk te loochenen bestaan voor hem stond. Hij had van dien God wel gehoord, maar hij had Hem niet gediend, nog minder geëerd. En nu was de kleine Harmen Stienstra daar op dien eenzamen zolder alleen met dien grooten, geweldigen, almachtigen God! Het was, of de angst hem de keel toeneep. Zijn hart bonsde. Geen mensch was bij hem, niemand bedreigde hem, en toch - hij was bang als een kind. En daar in de eenzaamheid riep hij uit: "O God, ik erken, dat Gij er zijt! Dat Gij bestaat! Maar ik erken ook, dat ik U uitgevloekt heb. Wie ben ik tegenover U? Wat moet ik beginnen? Ik heb wel eens gehoord, dat menschen voor U de knieën buigen. O God, ik kniel voor U neer!" Tusschen de meelzakken knielde Harmen Stienstra neder voor God..... en de Engelen in den hemel zagen het en waren verblijd. God had Zijn genadewerk in Harmens hart aangevangen!

Dat waren *heilige* oogenblikken voor Harmen Stienstra, daar op den meelzolder, met het voorhoofd op den vloer, als kon hij niet laag genoeg bukken voor den hoogen God, die Zich aan hem geopenbaard had. Harmen stond op. Het was hem wonderlijk te moede. Wat zou er nu volgen? Hij droomde niet! Wel kon hij er zichzelf geen rekenschap van geven, waarom dit alles gebeurd was, maar hij wist heel goed, dat het geen visioen, maar wel feit, wezenlijke werkelijkheid, was. Niets kon dit feit te niet maken! Daar kwam Harmen opeens een versregel in de gedachten. Lang was het

geleden, dat hij die woorden gezongen had. Levendig stonden ze hem nu voor de aandacht: "Heer, ai maak mij Uwe wegen". En wat op die woorden volgde, was wel bijzonder van toepassing op hem. "Maak ze mij bekend door Uw Woord en Geest". Wat was er veel gebeurd! Waardoor God onteerd was! En wat moest er nú gebeuren? Stienstra was een man uit één stuk. Niet half. Geen schipperaar. Strijd zou er ontbranden; dat gevoelde hij onmiddellijk. Want hij wist het, dat *hij* althans voortaan met God te rekenen had! *Gelukkig* was Harmen Stienstra nog niet op dezen dag. *Verheugd* nog veel minder, maar hij was *overtuigd*! Door God Zelf! Daar ronkte de vrachtauto! De jongens waren dus terug en het werk vroeg nu weer zijn volle aandacht. Hij liep snel naar beneden. Néén, Harmen Stienstra was geen dróómer!

Reeds den volgenden dag - Harmen Stienstra had er geen flauw vermoeden van! - zou de eerst vrucht van Gods werk aan Stienstra's geweten worden gezien. Er was een geestelijk proces aangevangen, en dat kon onmogelijk verborgen blijven. Harmen was met enkele kameraden in de bakkerij druk bezig. Daar moest hard gewerkt worden. 't Was juist de tijd, dat het roggebrood in den oven moest. Een der mannen had tegenspoed bij zijn werk. Het vlotte blijkbaar niet, en de man werd baloorig. Ten slotte stootte hij een vloek uit, dien echter niemand der aanwezigen hoorde, omdat men het daarmee zoo nauw niet nam. Maar ditmaal, voor het eerst in zijn leven, sneed het Stienstra door de ziel. En, hoewel hij bekend stond als iemand, die allesbehalve bang voor een vloek was, richtte Harmen toch aan zijn kameraad de vraag: "Gaat het door vloeken beter, Jelle?" "Neen, natuurlijk niet, dat weet jij zeker wel het beste", was het antwoord. "Wel, dan kun je het vloeken ook wel nalaten", sprak Harmen bedaard. Dat hadden allen nu wél gehoord. Wat zou er met Harmen gebeurd zijn? "Stil, die wordt heilsoldaat", spotte een. "We zullen wel eens zien. De man heeft maar één keer goed driftig te worden." "Dan moet je hem eens hooren", merkte een tweede op. "Een gril!" besloot een derde. Harmen zweeg. En het werk ging gewoon voort. Dien dag hoorde niemand Harmen Stienstra vloeken, hoewel er op gelet werd. En *nooit* heeft meer een vloek Harmens lippen verontreinigd. Niet één enkele keer!

IV. Droefheid naar God.

"Frederika was reeds lang getrouwd en had zelf ook al weer kinderen", had Harmen gepeinsd op dien meer dan warmen middag, toen hij voor de groote openstaande deur van den meelzolder den Westelijken hemel had afgezocht naar onweerskoppen. Inderdaad, Frederika was al verscheidene jaren getrouwd. In haar meisjesjaren geloovig geworden, was ze in de vreeze Gods bewaard gebleven! De schoonste dag haars levens was het daarna geweest, toen Folkert Glasstra haar "ten huwelijk" had gevraagd. Dat had haar dadelijk zoo ernstig in de ooren geklonken: *ten huwelijk*. Doch wat Folkert haar op haar blozend gestelde vraag had gezegd, had haar hééle hart ingenomen. Hij vroeg Frederika niet "om te verkeerem". 't Ging hem om een verbintenis voor het leven. Hij had een *vrouw* begeerd van den Heere. Hij bedoelde wel niet, overhaast te werk te gaan. Hij hoopte wel alles rustig met haar te overleggen, maar wat Frederika goed weten moest: Folkert vroeg haar tot *vrouw!*" Schuchter en met kloppend hart had ze haar hand in Folkerts hand gelegd. En hoopvol waren ze het nieuwe hoofdstuk in hun levensboek gaan lezen. Een *goudgerant* hoofdstuk! Niet, omdat de zorgen achterbleven, want er waren juist *vele wolken* gekomen. Maar het waren wolken met gouden randen geweest. Voor hen had *achter de wolken het licht geschenen*, omdat hun harten hadden gerust in Gods liefde!

Wat was het toch, dat Harmen Stienstra zoo sterk deed verlangen naar zijn zuster, een verlangen, dat hij nauwelijks onderdrukken kon? Lang was het reeds geleden, dat ze elkaar voor het laatst hadden ontmoet. Dien keer was het Harmen niet meegevallen. Een nacht en een deel van den volgenden dag had hij doorgebracht bij zijn zwager, en hij was daar aanschouwer geweest van een echt Christelijk gezinsleven. Folkert was in gebed voorgegaan en had aan tafel hardop uit den Bijbel voorgelezen. Ongekunsteld en alsof het de natuurlijkste zaak van de wereld was. De gesprekken hadden Harmen evenwel niet aangestaan. Daarom was hij o zoo blij geweest, toen hij de schaatsen weer onderbinden kon om binnendoor zo snel mogelijk het naaste station te bereiken, waar hij den sneltrein nemen kon. En in de coupé nog eens overdenkend, wat hij bij Frederika gevonden had, was hij tot de slotsom gekomen, dat het niets voor hém was bij die fijne zuster. O zeker, aan hartelijkheid was ze in niets tekort geschoten. Integendeel, ze had alles gedaan, wat ze maar voor haar broer doen kon. Maar die godsdienst.... *die* zat in de weg. Het was of er geen ware geméenschap was, of ze twee geheel verschillende levens leefden. Ook als ze over godsdienst geen woord spraken, dan nog was het voelbaar. Vreemd toch, die godsdienst, dacht Harmen. Niets voor hem! En wat was dat dan nú, dat hij zoo sterk verlangde naar Frederika? Zóó sterk, dat zijn vrouw zei: "Man, dan moet je gaan!" Harmen was toch niet te houden!

Harmen Stienstra had er een paar van zijn vacantedagen voor over, om het kleine dorpje te gaan bezoeken, waar zijn zuster haar gelukkige leven leefde. 't Was midden in den zomer. Alles fleurde en geurde! Slechts voor het nuttigen van de maaltijden was Oom Harmen in huis. Verder stoeide hij buiten met de kinderen. Klein en groot hadden hem met groote hartelijkheid begroet. Folkert Glasstra had nog wel een karwei onder handen, maar omdat Harmen er was, had hij de schilderskwast neergelegd. Nu wilde hij eens genieten. En ze hadden samen volop genoten. In de venen hadden ze aal gevangen. En vooral onvergetelijk was in den schoonen zomernacht de wadeling geweest. Over allerlei dingen hadden ze gesproken. Die Folkert was - dat bleek Harmen bij die gelegenheid - lang niet achterlijk, al was hij dan ook vroom! Eén keer waren ze haast met elkaar in botsing geweest. Harmen had de politiek ter sprake gebrachte en hij had met vuur gesproken over den hoogvereerden partijleider. Folkert had die gelegenheid aangegrepen, om enkele woorden te zeggen over de eeuwige dingen en Jezus Christus, zijn Verlosser. Stilte was er toen gevolgd. Een heel eind hadden ze toen *achter* elkaar aangelopen, alsof er op eenmaal geen plaats meer was voor hen beiden op hetzelfde pad. En toch was er wel ruimte geweest! Maar Harmen wilde naast Folkert niet gaan. Was het óók zoo niet met den weg des levens? Zou het nog eens anders kunnen worden? Ja, het zou nog wel eens veranderen, maar Folkert zou het helaas niet beleven!

"Vrouw", zoo had bij thuiskomst Stienstra gulhartig gezegd, "bij Folkert en Rika is iets, wat wij missen. Ik ben er nu een paar dagen geweest. De kinderen zijn net als de onze. Er is een opgewekte stemming. Ja, die menschen *hebben* iets, wat wij missen. Ik weet niet, hoe ik het noemen moet, maar ik heb toch wel eens een oogenblik gedacht, ik wou, dat ik óók zoo was! Den Bijbel hebben wij ook, tenminste den kinderbijbel, maar dat zal wel op hetzelfde neerkomen". "Nu man, ik ben blij, dat je het zoo naar je zin gehad hebt. Ik ben ook niet afkeerig van het Christelijke. Maar - alles met mate! 't Is vandaag de eerste dag van de kermis. Gaan we eens de kramen langs?" "De kinderen kunnen gerust gaan. "Hier, Sybren", sprak vader, "hier heb je een dubbeltje. Dan mag je bij de koekkraam wat koopen. Maar zusje moet met je meegaan. Zusje was een paar jaar ouder dan Sybren; ongeveer acht jaar. Was het niet wonderlijk dat Harmen geen lust had, om met de kinderen mee te gaan? Ja, en was het niet onverklaarbaar, dat de blonde, achtjarige Lieske veel liever thuis bleef, dan met Sybren langs de kramen over de kermis te loopen? Natuurlijk dwongen de ouders de kleinen niet om

te gaan. En zoo ontbraken dit jaar de Stienstra's op de kermis. Wat was er toch gaande? Was dat door Harmens bezoek bij Glasstra? Was het, omdat hij rondtastte naar wat hij gevoelde te missen? God wist het alles, en Hij zou verder werken!

Overall in het land greep onbarmhartig de griep om zich heen. En dien hij in zijn geweld had, dien liet hij ongaarne los. Ook tot in het kleine dorpje, waar Glasstra zijn goed beklante schilderszaak had, was de plaag doorgedrongen. Ja, zelfs was de ziekte Folkerts huis binnengetreden, de onbarmhartige, die niemand scheen te ontzien, en die op ouden van dagen en op kleine kinderen, maar vooral op sterke mannen zijn aanvallen richtte. Mannen in den bloeitijd huns levens werden zwak gemaakt als kinderen, en velen moesten zelfs hun leven boeten. 't Was bij Glasstra een vreselijke toestand. God ging met deze familie wel door zeer diepe wateren: moeder uitgezonderd, waren allen door de ziekte aangetast. Folkert, het hoofd van het gezin, die niet kon worden gemist, lag met den dood te worstelen. Zou God dan niet genadig zijn? Zou Hij dan niet hooren naar Frederika's smeekgebeden? En naar vele gebeden Zijner kinderen, die zoo gaarne hun broeder behielden, door wie ze zoo menigen geestelijken zegen hadden gesmaakt? Frederika was diep bedroefd. Als ze haar blik vestigde op den man, dien ze liefhad als haar leven, en dien ze ook om den geestelijken steun, dien hij haar schonk, niet missen kon, dan werd het haar te veel. En zoo haar hart niet gerust had in Gods Vaderliefde, ze zou met den psalmist zijn vergaan in al haal smart en bekommernis. Vooral toen de dood de vensters beklom en Folkert opeischte!

Somber hing de herfstnevel in de straten der hoofdstad. Op de singels en in de plantsoenen maakten de ontbladerde boomen een triesten indruk. Geen zonnestraal brak door het zwerk. 't Was of alles treurde. De takken lieten hun groote druppels vallen, als waren het tranen over de verliezen, die geleden werden tengevolge van de felle griepedemie. Harmen Stienstra zat verslagen voor zich te kijken. Een paar dikke tranen waren op de rouwcirculaire gevallen, die hij nog in de hand hield. 't Was dus toch werkelijkheid. Den vorigen avond was de verpletterende tijding gekomen. Frederika, zijn geliefde zuster, de moeder van een schare nog onvolwassen kinderen was nu weduwe. Harmens gevoelige vrouw had haar leed stil uitgeschreid. Hij zelf had zich willen vermannen, maar het was hem niet gelukt. Geschréúwd had hij van smart over dit verlies. Want hij mocht Folkert toch wel. En de kinderen hadden elkaar aangezien, alsof ze wilden zeggen, waarom zijn vader en moeder nu zoo bedroefd? Daar lag op de tafel de circulaire. Harmen nam haar weer op. Hij keek ze nu reeds voor den derden keer door. Stil voor zich heen las hij: "Heden ontsliep na een korte, doch hevige ziekte in zijn Heer en Heiland onze geliefde Man en zorgdragende Vader","In zijn Heer en Heiland en Heiland..." Folkert was niet meer!

Zou het heengaan van Folkert Glasstra een zaad Gods worden, dat in de aarde vallen moest en sterven, om véél vrucht voort te brengen? Moest misschien het ontslapen van dezen oprechten getuige van Christus nog tot zegen worden voor anderen, evenals zijn leven dat was geweest voor velen? Was Glasstra weggenomen, opdat Stienstra zou ingezameld worden? Harmen was bedroefd. En die droefheid zou een droefheid worden naar God! Deze vragen kwamen niet in het hart op van de diepverslagen weduwe. Zij dacht aan haar gróóte verlies! Maar ook dacht deze geloovige vrouw aan de blijdschap, welke haar geliefde man nu smaakte. Hemelsche vreugde was nu zijn deel geworden! Zelf had hij het eens zoo terecht gezegd bij de groeve van een broeder, die plotseling uit den kring der zijnen was weggenomen: "Onze broeder is nú *met Christus*. Dat is zéér verre het beste. Laat ons daar toch véél aan denken." En nu was dat eigen woord van haar Folkert voor haar als een

kostbare nalatenschap. Haar man was met Christus! Onuitsprekelijke woorden hoorde hij in het Paradijs Gods. En ze dacht aan een paar dichtregels, die ze vaak met haar lieven man gezongen had.

"O hoe onuitsprekelijk heerlijk..

...Zal het in den hemel zijn!"

Harmen Stienstra was verslagen binnengekomen in het sterfhuis. Wat zag hij er tegen op, zijn zuster onder die alldroefigste omstandigheden te zullen ontmoeten: haar man zou worden uitgedragen en van haar kinderen lag het merendeel ziek! Dat Frederika zoo rustig was, zoo verheven kalm in al haar droefheid, ja dat greep Harmen eigenlijk nog het meeste aan. Vanwaar kwam die rust? Zijn zuster was toch ook een gewoon mensch? Alles wat hij aanschouwde in die woning van rouw, sneed hem door de ziel! Op den doodenakker zou Harmens verwondering echter nog grooter worden. De eerste spreker, die naar voren trad, richtte tot alle aanwezigen het verzoek, om aan deze groeve een lied te zingen. *Zingen?* dacht Harmen. Bij een doode zingen? Maar wàs Folkert wel een doode? Of leefde hij? Hoe was het zoeven tocht ook weer gezegd door een ander, die de leiding had: "Die in Christus zijn, zijn aan het geweld des doods ontrukkt; zij leven. "Omdat Ik leef, zult ook gij leven", had de Heiland gezegd. Daar ruischte over den akker der dooden: "'t Hoofd omhoog, het hart naar Boven; Hier beneden is het niet; 't *Ware leven...*" Hier werd niet aan den dood, maar aan het leven gedacht? Maar neen : er werd toch ook wel over den dood gesproken. Over den dood, die de bezolding der zonde is. Over Christus, die den dood had gesmaakt, en den dood teniet maakte. En Harmen luisterde in gespannen aandacht! Wat was dat alles wonderlijk! En toch ook schóón!

"Harmen, jongen! hoe heb jij het gehad?" Van wie kwam deze vraag en wat moest Stienstra er op antwoorden? 't Was zijn eigen zuster, die zoo to hem kwam. Zij dacht dus aan *hem* en niet aan zichzelf. Wonderlijk toch! "Ik kan me niet begrijpen, hoe je er door zult komen met zooveel kinderen", antwoordde Harmen. En hoewel dat eigenlijk geen antwoord was op Frederika's vraag, drong ze toch niet verder aan, maar sprak blijmoedig: "Als het aan Folkert niet van *God* was gegeven, dan zou hij mij en de kinderen niet hebben kunnen onderhouden. God zorgde, dat hij steeds werk had. En die zelfde God is ook *mijn* God en Vader. Weduwen en weezen hebben een bijzondere plaats in Gods Woord en in Zijn hart. Ik zal geen kruimel brood minder hebben, als God het niet wil." Dat woord maakte Harmen klein. Hij wist daarop niets te zeggen. 't Werd nu ook tijd voor hem, om te vertrekken. En toen Harmen zijn hand ten afscheid reikte en met bewogen stem sprak: "'t Ga je goed, Rika!" toen had Frederika nog als laatste woord hem meegegeven: "Jongen, ik hoop, dat je iets meegenomen hebt." Welnu, Harmen had iets meegekregen. En hij zou nóg iets meedekrijgen. Want op den landweg naar de stad, waar Harmen den sneltrein nemen moest, vergezelde hem een jonge man, die als belangstellende ook tegenwoordig was geweest. En die man had gezegd: "Meneer, *ik* kan het u niet geven. Als God mij de gave geschonken had, dan zou ik veel kunnen zeggen. Maar nu kan ik alléén maar zeggen: "*Man, bekeer je tot God!*"

Dat was na zoo'n begrafenis voor Harmen een thuiskomst geweest dien avond! Hij was eigenlijk zichzelf geen meester meer. 't Was hem, alsof hij in aanraking was geweest met eeuwige dingen, en of alles, waarop hij tot dusver gebouwd had, hem ontzonk. Ja of hij er niets meer voor voelde zelfs! Zijn vrouw vond hij bedroefd weder, zeer verlangend alles te vernemen van Frederika en de kinderen en ook iets te vernemen over de begrafenis. Harmen had spoedig aan dat verlangen voldaan, maar toen hij begon over "dat andere", dat wat *hem* betrof, hoewel hij het den rechten naam nog niet geven kon, en toen hij vertelde van dien eenvoudigen werkman, die hem had toegevoegd, alléén

opdat hij ook maar zoo gelukkig worden mocht: "Man, bekeer je tot God!" toen moest hij bekennen, dat hij een diep ongelukkig mensch was. Geen zweem van opwinding was er in die woorden geweest. 't Was zuiver de uiting geweest van blijmoedigheid des geloofs, de tolk van een waarachtigen levensernst bij iemand, die tevoren de wereld gediend had, en dààrom had dat woord hem niet losgelaten. Het was een pijl uit Gods pijlkoker geweest! Harmen sprak; Harmen weende. Lang en ernstig onderhielden man en vrouw zich met elkaar. 't Was reeds diep in den nacht, toen ze naar bed gingen. Maar slapeloos brachten ze den nacht door. Alles was duister voor hen.

Toen brak de nieuwe dag aan. Het echtpaar Stienstra was blijde het morgenlicht te begroeten. In hun hart was het niet licht. Beiden waren doodmoe. Omdat het lichaam de noodige verkwikking niet ontvangen had. Ja, maar toch ook, omdat een andere moeheid, ernstiger dan die van het lichaam, zich er bij voegde. En ze kenden Hem niet, die gezegd heeft: "Kom herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven." Beiden spraken weinig aan het ontbijt. Werktuigelijk ging het alles. Harmen moest naar de fabriek en moeder moest zich met de kinderen gaan bemoeien. Maar Stienstra was dien dag stiller dan ooit en de anders zoo opgewekte huisvrouw deed zwijgend haar gewone werk. En beiden waren blijde, toen de dagtaak volbracht was, en de avond hen weer vereenigde. Zouden ze over dezelfde dingen spreken? Zouden ze er wel over kunnen zwijgen? Het hart was er zoo vol van. Ze gevoelden zich zoo ongelukkig, en ze konden het niet verklaren, maar toch stond het voor hen beiden vast, dat ze gelukkig konden worden juist door "die dingen." Als ze er maar vat aan konden krijgen; als er maar licht kwam; 't wal alles duister, zoo door en door duister! Zou de God des lichts dit duister niet doen zwichten? Zeker zou Hij dat doen!

Wat had de heer Ruitinga bewogen het echtpaar Stienstra juist dezen avond op te zoeken? Was dat Gods werk, die in den beginne het woord sprak: "Er zij licht!?" Wilde Hij ook in deze woning licht brengen, door in de harten van de Stienstra's Zijn genadezon te doen opgaan? Blijde had Harmen Stienstra den heer begroet, dien hij den vorigen dag had hooren spreken over de liefde van Christus. Dien ganschen avond brachten ze door, sprekende over het Evangelie der genade Gods. Harmen had op de tot hem persoonlijk gerichte vraag: "Geloof u in God?" verhaald, wat er op de meelzolder had plaats gevonden, en hoe hij van dien dag af nooit meer gevloekt had. Doch nu werd hem voorgesteld, hoe hij - een onrechtvaardige en zondaar - met God kon worden verzoend door den dood Zijns Zoons. Hij en zijn vrouw werden beiden naar Golgotha geleid en daar knielden ze neder in diep berouw over hun verloren leven aan de voeten van Hem, die zóó lief den zondaar had, dat Hij Zijn eigen leven voor hem wilde afleggen. En toen de boodschapper vertrok, bogen Harmen en zijn vrouw zich neder voor God, om Hem te danken voor Zijn onuitsprekelijke gave. Beiden schreiden van vreugde over zulk een zaligheid! *Licht* was het geworden, héérlijk licht! En blijdschap vervulde beider hart!

"Iedere boom wordt uit zijn eigen vrucht gekend." Dit woord zou ook aan de Stienstra's worden vervuld. Harmen was overgelukkig! Thuis liet hij zich onderwijzen in de waarheid, terwijl hij onmiddellijk gemeenschap zocht bij andere geloovigen. Op zijn werk getuigde hij, als het pas gaf. "Een hond blaft, als men zijn meester aanraakt", heef Calvijn gezegd. Zouden dan discipelen van Christus zwijgen, als het hún Meester geldt? Door zijn wandel evenwel haalde Stienstra ook spot en hoon over zich. Doch had de Heiland niet gezegd: "Een discipel is niet boven zijn Meester?" Harmen kreeg al spoedig den bijnaam "nazarener", daarmede deelende in den smaad van zijn Zaligmaker. Hoewel ten onrechte, werd hem toch voor de voeten geworpen, dat hij met zijn God onder den arm liep. Harmen zag om kracht en uitkomst op naar Boven, en niet lang duurde het, of hij vond een

anderen arbeid. Deze verandering zou maar voor heel kort wezen, want nauwelijks in het werk gesteld, werd hij totaal ongeschikt ervoor door een droevig ongeval, dat hem tijdens den arbeid overviel. Onbegrijpelijk was deze weg: een weg van lichamelijke smart en van oefening des geloofs. Doch de liefde van Christus was hem boven alles dierbaar, zoodat hij stil verdroeg en zijn weg op God wentelde. En *God* zou zorgen. Wonderbaar zelfs!

Rustig zat Harmen Stienstra in zijn huiskamer. 't Was een ongewoon uur. Vroeger *werkte* hij om dezen tijd. Nu was hij invalide en in afwachting, wat God verder doen zou. Wist God niet, dat hij voortaan op geheel andere wijze dan tot nog toe in zijn levensonderhoud zou moeten voorzien? En was God niet zijn trouwe en zorgende Vader? Rustig zat Harmen daar, en het voornaamste was, dat *van binnen* alles rustig was. Hij dacht aan een versregel: "'k Geef mijn toekomst, weg en lot over aan Uw Vaderzorgen." Man en vrouw waren aan het overleggen, wat er nu moet geschieden. Was het wellicht mogelijk een kleine handel te beginnen en goederen in depôt te nemen? Harmen zou trachten relaties aan te knopen met een firma, die enkele uren sporens verder woonde. Hij wilde den volgenden dag reeds gaan. Leegzitten had hij nooit graag gedaan, deze werkzame man! Den volgenden morgen begaf Harmen zich op weg. Met de beste verwachtingen. Reisgeld was er nog wel. Maar hij wist niet, dat zijn vrouw achterbleef met een bijna ledige beurs. Zij wilde haar man niet bezwaren. En onwillekeurig richtte zij haar oog op den muur naast den schoorsteenmantel, waar ze de haar bekende woorden las: "*De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.*"

Met verlangen zag juffrouw Stienstra uit naar de thuiskomst van haar man. Wat zou hij voor tijding brengen? De uitkomst zou wel nabij wezen, want de nood was op het hoogst. En grooter dan de Helper was de nood toch niet? 't Was al schemerdonker en Harmen was *nóg* niet thuis. De uren kropen voor deze wachtende vrouw. In haar hart overlegde zij, hoe gelukkig ze beiden geworden waren, nu ze den Heere Jezus kenden, als hun goeden Herder. Zij smaakten Gods Vaderliefde. De weg mocht dan steil zijn en de bezwaren vele, ze waren toch geborgen voor tijd en eeuwigheid. En een danktoon rees op uit haar hart! Daar ging de voordeur open. Harmen was thuisgekomen. Juichend snelden de kinderen hun vader tegemoet. Maar moeder trachtte al met een blik uit te vorschen, hoe de dag geweest was. Onmiddellijk ontdekte ze, dat Harmens moeite vergeefs was geweest. Doch ze zou waken over zichzelf, want het was voor Harmen al zwaar genoeg geweest. Ze verlangde ernaar, dat de kinderen naar bed zouden zijn, want dan konden ze over alles spreken. Samen hadden ze zooveel lief gedeeld. Samen zouden ze het leed moedig dragen. In Gods kracht natuurlijk. Zóó overlegde deze kloeke vrouw in haar hart.

Een nieuwe dag was aangebroken. De vorige had geen uitkomst gebracht. Hoe zou het heden wezen? 't Was 's middags twee uur. De kinderen waren naar school. Harmen had niet zonder ontsteltenis vernomen, dat het laatste geld dien morgen was opgebruikt voor den maaltijd, dien ze samen dankbaar hadden genuttigd. Wat moesten ze nu? Hun nood aan menschen bekend maken? O, als *God* dat wilde, dan zouden ze dat ook zo doen. Maar liever niet. En zoo knielden ze dan neder, deze twee innigverbonden zielen, om in allen eenvoud hun nood uit te spreken voor hun hemelschen Vader. Eenige oogenblikken later bracht de middagpost een kennisgeving van een aangeteekenden brief. Snel trok Harmen zijn jas aan, om den brief te gaan halen. Hij keek onwillekeurig op de klok. Tien minuten over twee. Kwam de verhooring van hun gebed al zóó snel? Ja, hun gebed wàs verhoord. De schrijver van den brief, dien Harmen afhaalde, zond vijftig gulden met de opmerking, dat God hem gezegend had, en "*dat dit bedrag misschien gebruikt kon worden om een kleinen handel te beginnen.*" Als God het geld zegenen wilde, mocht het worden besteed in Zijn dienst. Welnu , het

geld is gezegend, en het is reeds lang besteed in 's Heeren werk, en Stienstra en zijn vrouw leven zonder zorgen, rustende in Gods liefdearmen!